

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **K. G.**, zast. opatrovníkem Mgr. Matyášem Semrádem, advokátem, se sídlem Hodov 459, Úvaly, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2019, č. j. OAM-717/ZA-ZA12-ZA20-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 1. 7. 2020, č. j. 53 Az 26/2019 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému opatrovníkovi žalobce advokátovi Mgr. Matyáši Semrádovi **se p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za opatrovnictví žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši 3.400 Kč. Tato částka bude opatrovníkovi žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady opatrovnictví žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 9. 2019, č. j. OAM-717/ZA-ZA12-ZA20-2019, posoudil žádost žalobce o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou a podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), ji zamítl.

[2] Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 1. 7. 2020, č. j. 53 Az 26/2019 - 51, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl.

[3] Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že podle § 2 bodu 7 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, se Gruzie (s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie) považuje za bezpečnou zemi původu. Vzhledem k této skutečnosti nemusel žalovaný zkoumat naplnění jednotlivých podmínek vymezených v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Krajský soud dále konstatoval, že bez ohledu na výše uvedené není vyloučeno, aby žalobce v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu prokázal, že v jeho případě nelze zemi původu považovat za bezpečnou. Jinými slovy, je tak uplatňována vyvratitelná domněnka bezpečné země původu žadatele o mezinárodní ochranu, není-li prokázán opak. Odpovědnost za prokázání takových skutečností současně podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, leží na samotných žadatelích o mezinárodní ochranu. Žalobce v posuzovaném případě však pouze tvrdil, že odchodem z vlasti a příjezdem

do České republiky chtěl vyřešit svou nepříznivou ekonomickou situaci, přičemž byl motivován vyšším výdělkem a následnou podporou své rodiny žijící v Gruzii. Žalobce však žádné další skutečnosti prokazující, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu, neuvedl ani nedoložil. Krajský soud závěrem doplnil, že žalobce pouze obecně konstatoval porušení ustanovení zákona o azylu a tvrdil, že žalovaný nepřihlédl k jeho subjektivním obavám z návratu do vlasti, aniž by však uvedené námitky jakkoli blíže rozvedl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost.

[5] V ní stěžovatel namítl, že podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu je nutné, aby země původu žadatele o mezinárodní ochranu byla zemí, kterou neopouštějí její občané z důvodů podle § 12 nebo § 14a zákona o azylu, a zároveň aby byla zemí, která ratifikovala a dodržuje základní lidská práva jejich občanů. Ze shromážděných informací o Gruzii však vyplývá, že v roce 2018 získali azyl dva žadatelé a v roce 2019 doplňkovou ochranu žadatel jeden. Z uvedeného plyne, že občané Gruzie opouštějí zemi právě z důvodů podle § 12a § 14a zákona o azylu, a proto ji nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Stěžovatel dále odkázal na čl. 6 a 7 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech a uvedl, že v Gruzii nebylo dodržováno jeho základní právo na práci a spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky, přičemž uvedená práva zaručuje také Listina základních práv a svobod v čl. 26. Tuto skutečnost však žalovaný ani krajský soud nezohlednili.

[6] Stěžovatel dále namítl, že nebyl dostatečně a srozumitelně poučen o svých právech a zejména právních aspektech azylového řízení i institutu zjevné nedůvodnosti jeho žádosti, aby tak mohl odvrátit případné negativní důsledky rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel doplnil, že v případě jeho návratu do vlasti bude vystaven nebezpečí životní chudoby, hladu, náchylnosti k závažným onemocněním a přidruženým sociálním nebezpečím pro něj i jeho rodinu. Krajský soud se současně dostatečně nezabýval všemi jeho žalobními body a pouze se jednostranně zaměřil na skutečnosti svědčící v jeho neprospěch. Neposoudil ani otázku, zdali je rozhodnutí žalovaného v souladu s veřejným pořádkem i požadavky formulovanými v § 12 a § 14 zákona o azylu. Napadený rozsudek je navíc nepřezkoumatelný, jelikož se v něm krajský soud nezabýval ani skutečnostmi, z jaké oblasti Gruzie stěžovatel pochází.

[7] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že postupoval zcela v souladu s právními předpisy. Současně setrval na svém právním názoru formulovaném v žalobou napadeném rozhodnutí a odkázal na své vyjádření k žalobě. Dále se žalovaný plně ztotožnil s rozsudkem krajského soudu a zopakoval rozhodné skutkové okolnosti případu, přičemž odkázal také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 37/2003 - 47. Doplnil, že stěžovatel byl s podklady pro vydání rozhodnutí seznámen dne 20. 8. 2019 a byl současně řádně poučen o všech jeho právech v tom smyslu, aby mohl řádně přednést všechny skutečnosti rozhodné pro rozhodnutí o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Stěžovatel neprokázal, že by se v jeho případě nejednalo o bezpečnou zemi původu, a pouze poukázal na svou nepříznivou ekonomickou situaci. Nejvyššímu správnímu soudu proto žalovaný navrhl, aby kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení kasační stížnosti

pokračování

[9] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele,“ který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, kasační stížnost přesahuje vlastní zájmy stěžovatele v následujících typových případech:

- kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu;
- kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně;
- kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně;
- kasační stížnost je dále přijatelná, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení se v konkrétním případě může jednat tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; popřípadě krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] Podle stěžovatele se krajský soud nevypořádal dostatečně s jeho žalobními námitkami a přihlížel pouze ke skutečnostem svědčícím v jeho neprospěch. Zároveň se údajně ani nezabýval skutečností, z jaké části Gruzie stěžovatel pochází. Z odůvodnění rozsudku je však seznatelné, jakými úvahami se krajský soud při rozhodování věci řídil a k jakým závěrům po posouzení všech relevantních skutečností případu dospěl. Krajský soud současně vypořádal všechny námitky stěžovatele a své závěry dostatečně odůvodnil. Pokud jde o předchozí bydliště stěžovatele v Gruzii, je ze správního spisu zřejmé, že stěžovatel pobýval ve vesnici Koda, jež se nachází zhruba 20 km od Tbilisi, hlavního města Gruzie. Z uvedeného je tak zcela zřejmé, že bydliště stěžovatele se nenacházelo v Abcházii ani Jižní Osetii, nýbrž na ostatním území Gruzie, které lze považovat za bezpečnou zemi původu.

[11] Nejvyšší správní soud dále poukazuje na § 16 odst. 3 zákona o azylu, podle kterého platí, *že jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.* Žalovaný tak v posuzovaném případě neměl podle výše uvedeného zákonného ustanovení povinnost při rozhodování o žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu posoudit, zdali stěžovatel splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany, dospěl-li současně k závěru, že jeho žádost je podle § 16 odst. 2 zákona o azylu zjevně nedůvodná.

[12] Oproti jiným azylovým řízením je současně ohledně řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb.

NSS, podle něhož „*institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země - srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...) [pozn. soudu - dnes § 16 odst. 2]. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“ Jinými slovy, pokud se udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi tzv. bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že jeho žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný azylový příběh odůvodňuje věcné posouzení jeho žádosti podle § 12 až § 14b zákona o azylu.*

[13] Vzhledem k výše uvedeným závěrům je tak zřejmé, že označení Gruzie za bezpečnou zemi původu (se shora uvedenými výjimkami) přeneslo břemeno tvrzení a břemeno důkazní na stranu stěžovatele. Ten proto musel prokázat, že Gruzii za bezpečnou zemi ve vztahu k jeho osobě považovat nelze, což však neučinil. Stěžovatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany totiž pouze uvedl, že ve vlasti není snadné vydělat dostatečné množství finančních prostředků pro zajištění jeho rodiny a že se od svých známých dozvěděl, že v České republice je šance na vyšší výdělek. Sám pak uvedl, že ve vlasti neměl žádné potíže se státními orgány ani s jinými osobami a neobává se ani případného návratu do Gruzie. Vzhledem k výše uvedeným závěrům je pak zřejmé, že za účelem prokázání skutečnosti, podle níž Gruzii nelze ve vztahu k osobě stěžovatele považovat za bezpečnou zemi původu, měl stěžovatel tvrdit konkrétní skutečnosti vztahující se k jeho vlastnímu mimořádnému příběhu odůvodňující věcné posouzení jeho žádosti. Obecné tvrzení, že celkem tři žadatelé z Gruzie v letech 2018 a 2019 získali některou z forem mezinárodní ochrany, a proto nelze tuto zemi považovat za bezpečnou zemi původu, však výše uvedené podmínky nesplňovalo a jako takové k věcnému posouzení žádosti stěžovatele nepostačovalo.

[14] Stěžovatel dále namítl, že Gruzie není bezpečnou zemí původu, pokud nedodrží základní práva jejích občanů na práci a spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky, přičemž v případě jeho návratu by se dostal do tíživé ekonomické situace. Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatuje, že ani uvedená tvrzení stěžovatele nemohou přesvědčivě prokázat, že Gruzii nelze ve vztahu k osobě stěžovatele považovat za bezpečnou zemi původu. Nepříznivou ekonomickou situaci či obtíže při zajišťování zaměstnání i dostatečného výdělku navíc nelze považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany, pokud současně nebyla naplněna některá z podmínek vymezených v § 12 až § 14b zákona o azylu (srov. kupř. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, nebo ze dne 28. 11. 2003, č. j. 4 Azs 24/2003 - 68). Nejvyšší správní soud dále doplňuje, že v jeho judikatuře opakovaně dospěl k závěru, že Gruzii lze považovat po bezpečnou zemi původu, netvrdí-li žadatel o mezinárodní ochranu současně skutečnosti prokazující ve vztahu k jeho osobě opak (srov. například usnesení ze dne 17. 6. 2020, č. j. 6 Azs 62/2020 - 27, ze dne 16. 4. 2020, č. j. 5 Azs 239/2019 - 56, nebo ze dne 12. 11. 2020, č. j. 1 Azs 318/2020 - 30).

[15] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že v posuzované věci žádná skutečnost neodůvodňovala přijetí závěru, že by pro stěžovatele Gruzie nepředstavovala bezpečnou zemi původu.

[16] Tvrdí-li stěžovatel, že nebyl řádně poučen o svých právech a právních aspektech azylového řízení ani o institutu zjevné nedůvodnosti jeho žádosti, pak Nejvyšší správní soud konstatuje,

pokračování

že žalovaný provedl se stěžovatelem dne 15. 8. 2019 pohovor k jeho žádosti o mezinárodní ochranu, kdy jej řádně poučil o jeho právech v rodném jazyce, přičemž sám stěžovatel toto poučení stvrdil vlastnoručním podpisem. Následně dne 20. 8. 2019 byla stěžovateli dána možnost na seznámení se shromážděnými podklady pro rozhodnutí, přičemž byl v jeho rodném jazyce poučen o možnosti je dále doplnit a bylo mu umožněno také se k těmto podkladům vyjádřit či doplnit další skutečnosti rozhodné pro rozhodnutí o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Proto ani této námitce nemohl Nejvyšší správní soud přisvědčit.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] S ohledem na uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud se v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu jednotlivých ustanovení zákona o azylu, který je v judikatuře vyjádřen. Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, ani žádný jiný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[19] Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 5. 10. 2020, č. j. 53 Az 26/2019 - 76, byl stěžovateli ustanoven opatrovníkem Mgr. Matyáš Semrád, advokát. Opatrovníkovi, který byl stěžovateli ustanoven soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 140 odst. 2 občanského soudního řádu ve spojení s § 64 a § 120 s. ř. s.). Odměna za opatrovnictví advokátem za řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a to za jeden úkon právní služby poskytnutý stěžovateli v řízení o kasační stížnosti (sepsání kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč. Náhrada hotových výdajů (režijní paušál) činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu za tento jeden úkon právní služby 300 Kč. Odměna a náhrada hotových výdajů za opatrovnictví stěžovatele v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 3.400 Kč bude ustanovenému opatrovníkovi vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu